

V spomin in poklon Vlastu Kopaču

Ob dvajseti obletnici smrti Vlasta Kopača bodo v vseslovenskem projektu, ki povezuje sedem ustanov in številne zunanje sodelavce, pripravili šestindvajset dogodkov v njegov spomin, ki si bodo sledili od konca marca pa vse v december. V središču pozornosti zbornik, simpozij in dokumentarni film.

IGOR KAVČIČ

Pred nedavnim so na novinarski konferenci v Plečnikovi hiši v Ljubljani predstavili celoletni projekt Vlasto Kopač – ustvarjalec prostora, varuh dediščine in spomina. O njem sta obširneje spregovorili pobudnici Zora Torkar, direktorica Medobčinskega muzeja Kamnik, in Janja Železnikar, kustosinja in koordinatorka projekta.

V letošnjem letu mineva dvajset let od smrti arhitekta in humanista Vlasta Kopača (1913–2006), v katerega življenjepis je zapisan širok razpon delovanja. Bil je namreč tudi konservator, risar in grafik ter tudi alpinist.

Življenje je Vlasta Kopača iz rodnihi Žirov vodilo po različnih krajih Jugoslavije, nato pa na študij k profesorju Jožetu Plečniku v Ljubljano. Postal je eden njegovih najboljših študentov. Zaznamovale so ga gore, kamor se je vračal kot alpinist, gorski reševalec in bajtar. Med vojno je sodeloval v odporiškem gibanju, bil zaprt v koncentracijskem taborišču Dachau in po vojni obsojen v dachauskih procesih. Ni se zlomil, nasprotno, svoje talente na področjih risanja, oblikovanja, grafike,

Leto dogodkov, posvečenih Vlastu Kopaču, sta predstavili Janja Železnikar in Zora Torkar iz Medobčinskega muzeja Kamnik. / Foto: Igor Kavčič

kartografije in arhitekture je še bolj razvil. Deloval je v konservatorski službi, zbiral ljudsko izročilo ter skrbno spremljal izvajanje svojih projektov in s tem prispeval k varovanju dediščine.

Sodeluje sedem ustanov

»Ideja za ta obsežen projekt se je porodila leta 2023 ob pripravi dokumentarnega filma, ki so ga ob 110. obletnici rojstva Vlasta Kopača v okviru našega muzeja pripravile kustosinja Janja Železnikar, skrbnica

Kopačeve dediščine Katja Šturm in režiserka Andreja Humar Gruden,« je o korolenah projekta povedala Zora Torkar, saj so ob zbiranju gradiva njegove bogate ustvarjalne dediščine ocenile, da obsežen in premalo poznan Kopačev opus zahteva širšo predstavitev, kar potrjuje tudi Janja Železnikar. »Pri Vlastu Kopaču je težje zajeti, kaj on ni bil, kot kaj je bil – ker je bil izjemen vsestranski ustvarjalec.«

Projekt povezuje sedem ustanov, ki hranijo gradivo,

povezano z Vlastom Kopačem, oziroma delujejo na območjih, kjer je bil arhitekt, konservator, risar, grafik, alpinist in Plečnikov učenec dejaven. Ob vodilnih partnerjih v projektu, Medobčinskem muzeju Kamnik in Plečnikovi hiši – Muzej in galerije mesta Ljubljane, so se projektu pridružili tudi Gornjesavski muzej Jesenice – Slovenski planinski muzej, Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije, Muzej za arhitekturo in oblikovanje (MAO), Muzej novejši in

sodobne zgodovine Slovenije ter Geografski inštitut Antona Melika ZRC SAZU, pri izvedbi pa sodelujejo tudi številna društva in organizacije s področja kulture, planinstva in varovanja narave.

Zbornik, simpozij in film

Kot je poudarila Janja Železnikar, bo osrednji del projekta biografsko-dokumentarni zbornik Vlasto Kopač – tiha moč ustvarjanja, ki bo prvič celostno predstavil Kopačevo življenje in delo. V Medobčinskem muzeju Kamnik ga bodo predstavili 3. junija, na njegov rojstni dan. Temelj knjige bo posthumna objava hčerke Mojce Kopač, ki je povzela življenje svojega očeta. Njenemu delu bodo kustosi, konservatorji, raziskovalci in posamezniki dodali svoje videnje Kopačeve dediščine in zapuščine, ki jo hranijo različne institucije, ali pa odkrili osebno izkušnjo s Kopačem.

Novembra bodo v kranjski območni enoti Zavoda za varstvo kulturne dediščine pripravili strokovni simpozij o Kopačevem prispevku k varovanju naravne in kulturne dediščine. Od leta 1963 do upokojitve leta 1969 je bil Vlasto Kopač ravnatelj Zavoda za spomeniško

varstvo Ljubljana. Simpozij bo namenjen predstavitvi prispevkov o njegovi vlogi pri različnih spomeniškovarstvenih projektih in tudi refleksiji o pomenu njegovega konservatorskega dela za današnji čas.

Skozi vse leto pa bodo potekale številne projekcije dokumentarnega filma o njegovem življenju, z njim pa bodo v različnih krajih po Sloveniji opozarjali na bogastvo Kopačevega življenja in pomen njegovega izjemnega ustvarjalnega opusa tudi za prihodnost. Film bo spremljal dogodka, namenjene spoznavanju Kopačeve zapuščine. Katja Šturm (RTV SLO) bo pripravila inserte Kopačevih izjav iz arhiva Radia in TV Slovenija, ki se bodo predvajali na razstavah in drugih dogodkih, povezanih s Kopačem.

Skozi vse leto si bodo sledile razstave v različnih muzejih, javna vodstva po njegovih projektih, predavanja, pogovorni večeri in tematski pohodi. Z dogodki želijo organizatorji osvetliti tako znana kot manj znana področja Kopačevega delovanja ter opozoriti na pomen njegovega razmišljanja za sodobni odnos do prostora in dediščine.